Maa- ja metsätalousministeriö NEUVOSTORAPORTTI MMM2020-00255

RO Fallenius Sanna-Helena(MMM) 09.06.2020

Asia
Maatalous- ja kalastusministereiden epävirallinen videokokous 8.6.2020

Kokous
Maatalous- ja kalastusministereiden videokokous 08.06.2020

Maatalousministereiden kolmannessa videokokouksessa 8.6.2020 keskusteltiin komission Pellolta pöytään - ja biodiversiteettistrategioiden maatalousnäkökohdista. Ministerit kiittelivät laajasti komissiota uusista strategioista, mutta korostivat, kuinka tärkeää on huomioida jäsenmaiden erilaiset olosuhteet ja lähtökohdat niiden toimeenpanossa. Moni ministeri toivoi komissiolta kattavaa vaikutusten arviointia ehdotetuista tavoitteista ja strategioiden vaikutuksista mm. maatalouden kilpailukykyyn.

Metsäiset maat korostivat, että EU:n tulevalla metsästrategialla tulee olla merkittävä rooli metsiin liittyvien tavoitteiden toimeenpanossa. Kestävän metsätalouden rooli on merkittävä monimuotoisuuden edistämisessä, mutta on tärkeää huomioida kaikki kestävyyden osa-alueet.

Jäsenmaat näkivät yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) tärkeässä roolissa strategioiden toimeenpanossa. Moni jäsenmaa kuitenkin korosti, että uuden YMP:n kauden keskeisestä periaatteesta – subsidiariteetista – ei tule tinkiä.

Komission päivitettyä ehdotusta monivuotiseksi rahoituskehykseksi pidettiin monessa puheenvuorossa oikeansuuntaisena. Yleisesti jäsenmaat totesivat, että strategioiden kunnianhimoiset tavoitteet vaativat riittävää rahoitusta. Seuraava ministereiden videokokous järjestetään 29.6.2020 ja silloin keskustellaan Kroatian kauden YMP-uudistuksen edistymisraportista.

Puheenjohtajamaa alusti keskustelua käymällä läpi sekä Pellolta pöytään -strategian että biodiversiteettistrategian keskeisimmät tavoitteet. Puheenjohtajamaa viittasi myös komission tekemään työasiakirjaan yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistuksen ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelman yhtymäkohdista. Puheenjohtajamaa kertasi tausta-asiakirjassaan esitetyt kysymykset:

1. Miten arvioitte strategioissa asetettuja tavoitteita ja minkä arvioitte olevan suurimmat haasteet ja mahdollisuudet niiden tavoittamisessa? Mitkä toimet arvioitte kiireellisimmiksi?

2. Ottaen huomioon keskustelut YMP:n uudistuksesta tähän mennessä, miten arvioitte komission työasiakirjan johtopäätöksiä, erityisesti uusista käytännön toimista?

3. Arvioitteko, että uusi ehdotus monivuotiseksi rahoituskehykseksi, mukaan lukien uusi elvytysinstumentti (Next Generation EU), on riittävästi sovitettu Pellolta pöytään – ja biodiversiteettistrategioiden tavoitteiden saavuttamiseksi?

Komissiota kokouksessa edustivat terveydestä ja elintarviketurvallisuudesta vastaava komissaari **Stella Kyriakides** sekä maatalouskomissaari **Janusz Wojciechowski.**

Komissaari Wojciechowski totesi puheenvuorossaan, että molemmat strategiat ovat kunnianhimoisia ja luovat haasteita maataloudelle. Molempien strategioiden julkaisua lykättiin tarkoituksella, että ne voidaan huomioida EU:n elpymisstrategiassa. Strategioiden tavoitteena onkin tehdä ruokajärjestelmästä entistä kriisinkestävämpi. Komissio korosti, että strategioiden vaikutusta EU:n ruokaturvaan ja maatalouden kilpailukykyyn tullaan seuraamaan tarkkaan. Komissaari totesi myös tunnistavansa, että tilanne on monen tavoitteen suhteen erilainen jäsenmaissa ja vakuutti, että tavoitteissa tullaan huomioimaan jäsenmaiden yksilöllinen tilanne. Komissaari viittasi myös uuteen ehdotukseen monivuotiseksi rahoituskehykseksi ja totesi esityksen olevan paljon parempi viljelijöiden näkökulmasta. Komissaari korosti, kuinka tärkeää on taata viljelijöiden taloudellinen turva.

Komissaari Kyriakides kiitti puheenvuoronsa alussa kaikkia ruokaketjun toimijoita uupumattomasta työstään COVID-19 -kriisissä. Komissaari totesi, että on tärkeää tunnistaa oikeat toimenpiteet kestävämmän ruokajärjestelmän luomiseksi. Hänen mukaansa strategia ei rajoitu vain pellolta pöytään vaan on osa isompaa EU:n ”tervehtymisprosessia” kohti parempaa tulevaisuutta. Komissaari kertasi Pellolta pöytään –strategian tavoitteet, joihin lukeutuu kasvinsuojeluaineiden käytön ja riskin sekä mikrobilääkkeiden 50 % vähentäminen, lannoitteiden 20 % vähentäminen ja luomualan 25 % kasvattaminen vuoteen 2030 mennessä. Komissaari viittasi myös elintarvikkeiden merkintöjen kehittämiseen ja EU:n tavoitteeseen olla globaali muutosjohtaja kestävän ruokajärjestelmän kehittämisessä.

Suomi korosti puheenvuorossaan maan pitkää perinnettä kestävän ruokajärjestelmän edistämisessä mm. mikrobilääkkeiden vähentämisessä ja eläinten hyvinvoinnissa. Suomi kiitteli erityisesti Pellolta pöytään -strategian avauksia elintarvikkeiden merkintöjen kehittämiseksi ja ruokaturvan edistämiseksi. Strategioiden tavoitteista Suomi totesi, että tavoitteet eivät voi olla samat jäsenmaille, jos lähtötilanne on aivan erilainen. Jo tehty työ tulee huomioida tavoitteissa. Suomi korosti myös, että monimuotoisuuden edistäminen onnistuu parhaiten, kun otetaan huomioon kaikki kestävän kehityksen osa-alueet. Suomi korosti puheenvuorossaan myös metsien ja kestävän metsätalouden roolia monimuotoisuuden edistämisessä. EU:n metsästrategia on tärkeä työkalu monimuotoisuustavoitteiden eteenpäinviemisessä, unohtamatta kuitenkaan, että metsäpolitiikka on kansallisessa kompetenssissa. Suomi korosti myös, että YMP:n strategiasuunnitelmien tulee perustua jäsenmaiden tarveanalyysiin ja SWOT-analyysiin eikä komission uusien suositusten tule olla ristiriidassa tämän tavoitteen kanssa. Suomi myös korosti II pilarin ympäristö- ja ilmastotoimien tehokkuutta ja koko vihreän arkkitehtuurin joustavuutta. Suomi myös muistutti, että tuotantoon sidotut tuet ovat tärkeitä korkeiden tuotantokustannusten maille.

Jäsenmaat kiittivät komissiota strategioista ja pitivät niitä oikea-aikaisina. Kunnianhimoiset tavoitteet vaikuttavat EU:n maatalouden kilpailukykyyn ja moni korosti, että komissiolta tarvitaan **kattava vaikutusten arviointi.** Lähes kautta linjan ministerit painottivat, että jäsenmaiden **erilaiset olosuhteet ja lähtökohdat tulee huomioida määrällisten tavoitteiden toimeenpanossa**. Maatalouden kilpailukyvystä tulee pitää huolta ja löytää tasapaino kestävyyden kolmen osa-alueen välillä. Viljelijöiden rooli on aivan keskeinen strategioiden toimeenpanossa.

Muutama jäsenmaa oli huolissaan, miten kunnianhimoiset tavoitteet vaikuttavat maataloustuotantoon ja korostivat, että esimerkiksi vaihtoehtoisia **kasvinsuojeluaineita** ei ole vielä riittävästi tarjolla. Määrällisten tavoitteiden sijaan pitäisi keskittyä enemmän riskin pienentämiseen. Muutama jäsenmaa näki, että **luomu**alan kasvattamisessa pitäisi edetä enemminkin markkinalähtöisesti. Toisaalta osa jäsenmaista piti tärkeänä vastata kuluttajien toiveisiin selkeillä tavoitteilla vähentää kasvinsuojeluaineiden käyttöä ja lisätä luomualaa. Eläinten hyvinvoinnin edistäminen strategioiden avulla nähtiin myös muutamassa puheenvuorossa tervetulleena. **Mikrobilääkeresistenssin**

ehkäiseminen ja ns. one health -konsepti nähtiin tärkeinä ja niitä tulee edistää myös globaalilla tasolla. Muutama jäsenmaa korosti, kuinka tärkeää on taata reilu kilpailu jäsenmaiden välillä.

Usea jäsenmaa myös korosti, että maatalouden ykköstehtävä on edelleen huolehtia **ruokaturvasta ja viljelijöiden riittävä tulotaso** on turvattava YMP:n perustavoitteiden mukaisesti**.** Kestävyys pitäisi huomioida myös kansainvälisissä **kauppaneuvotteluissa**, jotta vähemmän kestävästi tuotetut tuontituotteet eivät syrjäytä EU:n omaa tuotantoa.

Usea jäsenmaa kiitteli komission avauksia parantaa **elintarvikkeiden merkintöjä**. Erityisesti alkuperämerkintöjen vahvistaminen sai tukea. Pari maata nosti esiin myös eläinten hyvinvointimerkinnän kehittämisen. Muutama maa ei kannattanut ravitsemusmerkintöjen harmonisointia. Muutama jäsenmaa nosti esiin myös elintarvikepetosten paremman torjunnan.

Metsäiset maat korostivat, että **EU:n tulevalla metsästrategialla** tulee olla merkittävä rooli metsiin liittyvien tavoitteiden toimeenpanossa. Metsien ja kestävän metsätalouden rooli on merkittävä monimuotoisuuden edistämisessä, mutta on tärkeää huomioida kaikki kestävyyden osa-alueet. Muutama jäsenmaa myös korosti, että metsäpolitiikka on kansallisessa toimivallassa.

Jäsenmaat näkivät **yhteisen maatalouspolitiikan tärkeässä roolissa strategioiden toimeenpanossa**. Moni jäsenmaa kuitenkin korosti, että uuden YMP:n kauden keskeisestä periaatteesta – **subsidiariteetista** – ei tule tinkiä eikä strategiat voi ylenkatsoa YMP:n lainsäädäntöehdotuksia. YMP:n strategiasuunnitelmat tulee perustua kunkin jäsenmaan tarveanalyysiin ja SWOT-analyysiin. Lähes kaikki jäsenmaat korostivat, että YMP:n strategiasuunnitelmien hyväksyntä tulee olla läpinäkyvä prosessi ja uusien vaatimusten vuoksi YMP:n uudistus ei saa viivästyä. Dialogi jäsenmaiden ja komission välillä on tärkeää.

Vain muutama maa piti tervetulleena komission työasiakirjassaan esittämää ehdotusta varata **ykköspilarin varoista tietty osuus ekojärjestelmien rahoitukseen**. Enemmän kannatusta sai joustavampi malli ja ekojärjestelmien rahoituksen korvamerkitsemistä ei nähty tarpeellisena, sillä siitä saattaisi aiheutua riski, että varoja jäisi käyttämättä. Muutama maa kannatti Suomen pj-kaudella esillä ollutta ns. yhden prosentin mallia, sillä se antaisi jäsenmaille joustavuutta saavuttaa kunnianhimoiset ympäristö- ja ilmastotavoitteet kullekin jäsenmaalle sopivimmalla tavalla. Joustavuutta kaivattiin myös ehdollisuuteen, sillä muutaman jäsenmaan mielestä tavoitteita voitaisiin paremmin saavuttaa II pilarin tehokkaiden ja kohdennettujen toimenpiteiden avulla.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa nousi esiin myös biodiversiteettistrategian ehdotus varata **10 % maatalousmaasta ei-tuotannollisille** ja hyvin monimuotoisia maisemapiirteitä sisältäville aloille. Muutama jäsenmaa piti ehdotusta tervetulleena ja monimuotoisuuden valtavirtaistaminen nähtiin muutamassa puheenvuorossa tärkeänä, mutta myös muistutettiin, että aktiivisella maataloustuotannolla voidaan myös edistää monimuotoisuutta. Usea jäsenmaa piti 10 % tavoitetta erittäin kunnianhimoisena ja vaikuttavan myös tuottavuuteen negatiivisesti.

Muutama maa Suomen lisäksi korosti myös **tuotantoon sidottujen tukien** merkitystä. Eräät maat näkivät komission aikeen tarkastella lihantuotannon kestävyyttä ongelmallisena. Muutama maa näki positiivisena, että Pellolta pöytään –strategialla edistetään myös tuottajien välistä yhteistyötä.

Muutamassa puheenvuorossa nousi esiin myös, että **tutkimus, uudet teknologiat ja innovaatiot** auttavat siirtymässä kohti kestävämpää ruokajärjestelmää. Investoinnit edesauttavat kestävien viljelykäytänteiden omaksumisessa. Strategioiden toimeenpanoa tulee monitoroida kattavasti ja sen tueksi tarvitaan luotettava dataa.

Muutama maa toivoi vielä **lisätoimia COVID-19 –pandemian vaikutusten helpottamiseksi**. Maat esittivät muun muassa yksityisen varastoinnin tuen avaamista uusille sektoreille sekä oliivi- ja viinisektoreiden toimenpiteiden vahventamista.

Komission päivitettyä ehdotusta **monivuotiseksi rahoituskehykseksi** pidettiin monessa puheenvuorossa oikeansuuntaisena. Yleisesti jäsenmaat totesivat, että strategioiden kunnianhimoiset tavoitteet vaativat riittävää rahoitusta.

Muutama maa totesi kuitenkin, että maatalouden osuus koko elvytyspaketista on suhteessa pieni ja näin strategisella alalla pitäisi olla suurempi osuus. Muutama jäsenmaa myös korosti, että 15 miljardin euron elvytysrahat maaseudun kehittämiseen pitää saada pikaisesti käyttöön. Muutama jäsenmaa myös totesi, että elvytyspaketin väliaikaisuus ei takaa riittävää tukea sektorille vaan pitäisi satsata pidemmän aikavälin tukemiseen. Eräät maat nostivat esiin myös tarpeen tasata suoria tukia jäsenmaiden välillä.

Komissaarien vastauspuheenvuoroissa komissaari Kyriakides totesi, että tavoitteiden asettamisessa tulee taata reilu kilpailu. EU:n tulee pystyä nostamaan kansainvälisiä standardeja ja komissio aikoo tehdä lainsäädäntöehdotuksen mm. metsäkatoon yhdistettävien tuotteiden tuonnista EU:n markkinoille. Komissaari totesi tunnistavansa, että tavoitteet ovat kunnianhimoisia, mutta hänen mielestään ne ovat kuitenkin tavoitettavissa. YMP:n strategiset suunnitelmat ovat avainasemassa toimeenpanossa. Komissaari myös totesi, että siirtymää kohti kestävämpää ruokajärjestelmää tulee seurata ja seuraamiseen tarvitaan dataa. Komissaari totesikin, että he aikovat parantaa datan keräämistä. Hän myös totesi, että kaikkien lainsäädäntöaloitteiden yhteydessä annetaan myös kattava vaikutusten arviointi.

Komissaari Wojciechowski totesi, että komissio tulee takaamaan ruokaturvan ja alan kilpailukyvyn. Komissaari totesi, että luomutavoitteet ovat erittäin kunnianhimoisia ottaen huomioon, että jäsenmaissa luomualan osuus vaihtelee paljon. Komissaari kuitenkin korosti, että luomualaa lisäämällä voidaan vastata moniin strategioiden tavoitteisiin. Myös eläinten hyvinvointia voidaan lisätä sitä kautta. Komissaari totesi, että komissio tutkii mahdollista tukea luomun kehittämistä elvytysrahaston varoista myös I pilarin eko- järjestelmien avulla.

Puheenjohtaja veti keskustelun yhteen toteamalla, että ministerit kiittelivät laajasti komissiota uusista strategioista ja tunnistivat niiden potentiaalin tehdä ruokajärjestelmästä yhä kestävämpi. Tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan kuitenkin vankka ja riittävä rahoitus. Monen jäsenmaan mielestä tavoitteista tulee tehdä kattava vaikutusten arviointi. Lisäksi puheenjohtajan yhteenvedossa tuotiin esille EU:n ruokaturvan takaaminen, vahvan metsästrategian tarve, jäsenmaiden erilaisten lähtökohtatilanteiden huomioon ottaminen, toive säilyttää SWOT-analyysiin ja jäsenmaan tarpeisiin perustuva YMP:n strategiasuunnitelmaprosessi ja perustaa viljelijöihin kohdistuvat vaatimukset lainsäädäntöön.

Seuraava ministereiden videokokous järjestetään 29.6.2020 ja silloin keskustellaan Kroatian kauden YMP-uudistuksen edistymisraportista.

Suomen edustajat

Ministeri Leppä, ea. Haapaniemi, ea. Säkkinen, Valonen, Fallenius, MMM; Kivimäki, Kytölä, EUE

Asiakirjat

WK 5496/20 Puheenjohtajamaan tausta-asiakirja

Liitteet

Viite

Asiasanat	elintarvikkeet, jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), maatalouden erityiskomitea, maatalouden markkinajärjestelyt, maatalous, maatalous- ja kalastusneuvosto, elintarviketurvallisuus
Hoitaa	**MMM, STM**
Tiedoksi	ALR, EUE, LUKE, RUOKA, SM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM